

GEM-val

inför läsåret 2025-2026

VI VÄXER TILLSAMMANS

- Studerande på årskurs 2 gör GEM-val i Wilma till nästa läsår!
- Välj två kurser ur GEM-listan i studiebrickan i Wilma
- GEM-brickan är öppen 17.1-4.2.2025
- Valbara GEM-kurserna schemaläggs i perioderna 1A-1C (11.8-3.10.2025) och i undervisningsgrupperna finns studerande från olika klasser

Tips och råd inför valet!

- De valbara kurserna är en fördjupning i ämnet. Om du upplever de obligatoriska kurserna i ett ämne som svåra, fundera då noga om den valbara kursen är den rätta. Prata med din PH, studiehandledare eller speciallärare om du är osäker.
- Välj det som intresserar dig!
- Siktas du på vidarestudier kan det vara bra att fördjupa dig i ämnen som t.ex. modersmål, engelska, matematik, fysik eller kemi eller någon annan kurs som stärker inriktningen på tredje stadiet
- För dig som har annat modersmål än svenska ordnas följande kurser vi tillräckligt intresse:
  - Modersmål, Svenska som andra språk, STEG eller
  - Digitalt kunnande, stud. med annat modersmål än svenska STEG eller
  - Arbetslivsfärdigheter, stud. med annat modersmål än svenska STEG

Kombistuderande

- Har du HELkombi, välj endast kursen 17. Gymnasiekurserna ersätter GEM.
- Läser du kombiMATTE, välj kursen 18. Gymnasiekurser ersätter delvist GEM.
  - Välj sen **ytterligare 1 KURS.**

Studerandekåren

- Du som är medlem i studerandekåren välj kurs 12. Studerandekårens insatser blir 1 av dina val.
  - Välj sen **ytterligare 1 KURS.**

Idrottslinjen

- Du som är antagen till idrottslinjens morgonträningar med JG, välj kurserna 10 och 11 markerade "idrottslinje". Detta täcker då båda dina val.

Erkänt kunnande från tidigare

- Du som fått erkänt kunnande från tidigare, välj endast kursen 19. Erkänt kunnande från tidigare studier ersätter valbara GEM.

Läroavtal – väljer inte på kursbricka!

- Om du helt studerar på läroavtal gås valbara gem igenom med studiekoordinator Jessica Roos.

Så här gör du:

- Logga in i Wilma och längre ner på startsidan hittar du rubriken Bricka.
- Du kan inte göra valen via Wilma-Appen, gå via webbläsaren!
  - Klicka på Valbara GEM

Bricka

Anmälning möjlig till

Valbara GEM

Valbara GEM (Optima Trädgårdsgatan)

Dags att välja gemensamma ämnen till nästa läsår!

Välj TVÅ ämnen ur GEM-listan nedan.

Om du är antagen till idrottslinjens morgonträningar med JG - välj kurserna 10 och 11 markerade "idrottslinje".

Om du är med i studerandekåren välj nr. 12. Studerandekåren som ETT av dina val. Välj sen ytterligare EN KURS TILL.

Om du läser HELkombi (gymnasiet), välj endast kursen 17. Kombistuderande, gymnasiekurser ersätter GEM.

Om du endast läser kombiMATTE, välj endast kursen 17. Kombistuderande, gymnasiekurser ersätter GEM. Välj sen ytterligare EN KURS TILL.

Om du har erkänt kunskaper från tidigare, välj endast kursen 18. Erkänt kunskaper från tidigare studier ersätter valbara GEM.

Tryck på den kurs du väljer och spara valet. Efter att två val är sparade kan du inte spara ett tredje val.

Valen kan ändras så länge kursbrickan är öppen. Ifall du gjort val i ett ämne men ändrar dig, välj fram ämnet och radera. Därefter kan du välja om.

1: Modersmål svenska, valbar

Modersmålet, svenska 3 valbar.1

2: Främmande språk engelska, valbar

Engelska 3 valbar.1

3: Verksamhet i den digitala miljön, valbar

Digitala miljön 2 valbar.1

4: Konst och kreativt uttryck, valbar

Konst och kreativt uttryck 2 valbar.1

5: Matematik, valbar

Matematik 3 valbar.1

6: Fysikaliska och kemikaliska fenomen, valbar

Fysik och kemi 2 valbar.1

7: Samhälle och medborgare, valbar

Samhälle och medborgarkunskaper 2 valbar.1

8: Att verka i arbetslivet, valbar

Så här ser
kursbrickan ut i
Wilma
för studerande!

Genom att klicka på ett ämne väljer du kurser.

- Ex. Modersmål
- Tryck på gröna rutan Välj.

1: Modersmålet, svenska 3 valbar

Modersmålet, svenska 3 valbar.1

2: **Modersmålet, svenska 3 valbar**

Typ 13 valbar gem (2018)

Kompetenspoäng 3

3: Lärare

Kursbeskrivning Modersmålet, svenska 3 valbar

4:

Stäng Välj

OBS! När du gjort två val kan du inte spara ett tredje val

Matematik 3 valbar.1

6: Det är inte möjligt att ändra valet !

7: Du har redan angett maximiantalet val.

- Ifall du valt en kurs men ändrar dig -> klicka på kursen och välj Radera val och bekräfta raderingen.

Matematik 3 valbar

Typ 13 valbar gem (2018)

Kompetenspoäng 3

Lärare

Kursbeskrivning Matematik 3 valbar

Bekräfta radering av val ×

Radera valet?

Visa inte det här meddelandet igen

- Då du raderat valet kan du välja om, se föregående sida!
- **Valen kan endast ändras så länge kursbrickan är öppen 17.1-4.2.2025.**
- **Därefter inga omval!**
- Du kontaktas ifall:
  - deltagarantal (t.ex. för få anmälningar) eller
  - placering (valen krockar i schema).
  - annat som kan påverka genomförandet av kursen

I Wilma kan du kolla vilka kurser du valt genom att gå via blåa balken och de tre punkterna och välj Bricka.

Klicka på "Visa nuvarande och följande läsårs alla perioder".

Klickar du på Till brickan kan du ändra dina val så länge kursbrickan är öppen.

Du har valt följande kurser:

Läsår	Period	Grupp/balk	Kursbricka	Grupp	Storlek	Utrymme	Studieperiodens/examensdelens namn
Visa nuvarande och följande läsårs alla perioder							

Till brickan

Du har valt följande kurser:

Läsår	Period	Grupp/balk	Kursbricka	Grupp	Storlek	Utrymme	Studieperiodens/examensdelens namn
2025-2026 (Optima Trädgårdsgatan)	Valbara GEM	4	Valbara GEM	Konst och kreativt uttryck 2 valbar.1		-	Konst och kreativt uttryck 2 valbar
		5	Valbara GEM	Matematik 3 valbar.1		-	Matematik 3 valbar

Till brickan

Vilka är de valbara
GEM-kurserna?

Gemensamma examensdelar indelas i tre separata examensdelar

Du kan välja fritt ur de olika examensdelarna

	kp
▼ Yrkesinriktade examensdelar	145
▲ Gemensamma examensdelar ...	35
● Kunnande i kommunikation och interaktion	11
● Kunnande i matematik och naturvetenskaper	6
● Kunnande om samhälle och arbetsliv	9
Valbara mål för kunnandet inom gemensamma examensdelar (8 kp inom svenskspråkig yrkesutbildning) ...	9

GEM-kurserna bedöms enligt skalan 1-5

Bedömning

Den studerande

Nöjaktiga 1

- behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer
- handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer
- känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet
- använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt
- utvärderar sin prestation

Nöjaktiga 2

- handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer
- handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer
- känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet
- använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt
- utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling

Goda 3

- handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer
- handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer
- löser vanliga problemsituationer
- behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet
- använder information på ett mångsidigt sätt
- utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet

Goda 4

- handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer
- handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer
- löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder
- behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet
- tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt
- utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden

Berömliga 5

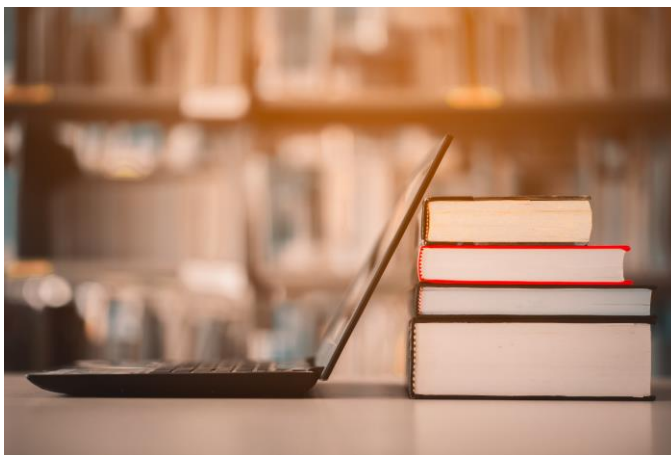
- handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer
- handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer
- löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag
- behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt
- tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt
- utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig yrkesutbildning)

1. Modersmål, valbar

Det här gör vi i kursen:

- I denna kurs fördjupar vi oss i läsning och skrivning.
- Vi läser litteratur ur olika genrer och analyserar dem.
- Vi skriver olika typer av texter och lär oss ge och få respons.
- Vi arbetar både enskilt och i grupper. Skrivprocessen är central i innehållet.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig yrkesutbildning)

2. Främmande språk, valbar engelska 3 kp

Det här gör vi i kursen:

Material finns i kursen i ItsLearning och förutsätter att man har med dator.

Kursens mål är att:

- utöka ordförrådet genom texter, artiklar, korta videon och hörövningar
- träna skriven och talad engelska för situationer som gäller egen bransch såväl som vardag
- fördjupa oss i olika kulturer och aktivt söka information i engelskspråkiga källor

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Kommunikation på ett främmande språk i arbetslivssituationer

Den studerande

- klarar av många olika kommunikationssituationer som gäller arbetet
- uttrycker sig på det sätt som situationen kräver.

Att fungera som en aktiv medborgare i olika samband på främmande språk

Den studerande

- fungerar som en aktiv medborgare genom att använda det främmande språket
- kommunicerar på ett främmande språk i arbetet och i vardagen och förstår sina rättigheter och skyldigheter
- beaktar i sin verksamhet de centrala dragen i olika kulturer.

Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig yrkesutbildning)

3. Digitala miljön, valbar

Det här gör vi i kursen:

- Arbetar i olika digitala miljöer
- Använder program i sitt arbete inom branschen
- Producerar digitalt material inom branschens nätverk
- Producerar material och följer anvisningar om upphovsrätt

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att använda digitala miljöer och applikationer

Den studerande

- identifierar de sociala nätverk som är centrala för arbetet
- använder plattformar och tjänster för att arbeta gemensamt
- bygger upp en professionell identitet på nätet.

Att producera och dela digitala innehåll

Den studerande

- producerar och delar digitalt innehåll på ett ansvarsfullt sätt i yrkesrelaterade nätverk
- använder eller bearbetar innehåll och beaktar användar- och upphovsrättigheter.

Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig yrkesutbildning)

4. Konst och kreativt uttryck, valbar

Det här gör vi i kursen:

- Observerar och skaffar information om fenomen i kulturmiljön och omgivningen
- Gör praktiskt ett verk, en produkt eller en tjänst och använder kreativa uttryckssätt

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Observerar och samlar information om kulturmiljön och fenomen i den

Den studerande

- observerar sin kulturmiljö
- samlar information om fenomen i sin kulturmiljö ur ett fritt valt perspektiv.

Planerar och provar att genomföra ett verk, en produkt eller en tjänst genom kreativt uttryck

Den studerande

- planerar ett verk, en produkt eller en tjänst genom metoder för kreativt uttryck
- provar att genomföra ett verk, en produkt eller en tjänst genom kreativt uttryck.

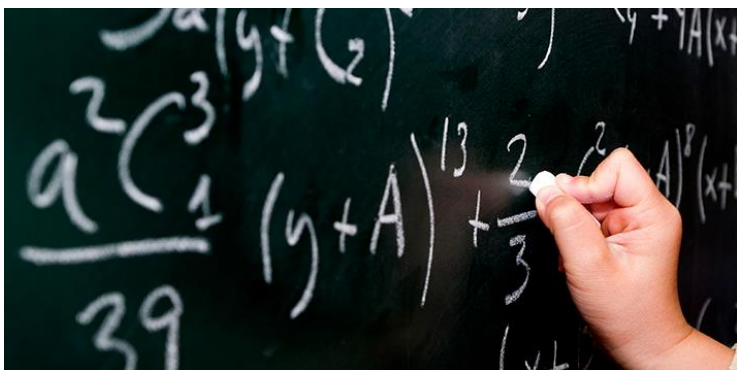

Kunnande i matematik och naturvetenskap, 6 kp

5. Matematik, valbar

Det här gör vi i kursen:

- Kursen inleds med repetition av Pythagoras sats. Därefter fortsätter ekvationer bestående av parentesmultiplikationer med polynom. I avsnittet med ekvationer ingår även kvadreringsregler, konjugatregeln samt ekvationer med x^2 -termer.
- Kursen förutsätter också kunnande i enkla andragradsekvationer med kvadratkomplettering, och omfattar även fullständiga andragradsekvationer.
- Till sist utövas problemlösning av olika slag med hjälp av ekvationer.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att lösa matematiska problem genom slutledningar, ekvationer och grafer

Den studerande

- använder andragradsekvationer, ekvationspar, tabeller och grafer för att lösa matematiska problem
- känner igen en exponentiell modell och löser enkla exponentialekvationer
- använder trigonometri med rät- och snedvinkliga trianglar för att lösa matematiska problem.

Att inhämta, gruppera och tolka matematisk information

Den studerande

- använder statistik, tabeller och grafiska framställningar för att identifiera och jämföra matematisk information
- känner till begreppet normalfördelning och hur ett normalfördelat material framställs grafiskt
- samlar in, grupperar och analyserar tabeller och grafisk information från olika källor.

Att producera information utifrån statistiskt material samt beräkning av sannolikheter

Den studerande

- tar fram och tolkar lägesmått och standardavvikelse samt väntevärden för en diskret fördelning utifrån statistiskt material
- förstår betydelsen av sannolikhetsberäkningar och beräknar klassiska sannolikheter.

Att bedöma lösningarnas riktighet och resultatens storleksordning

Den studerande

- kontrollerar att matematiska lösningar är riktiga
- bedömer storleksordningen av matematiska resultat.

Att tillämpa ekonomisk matematik

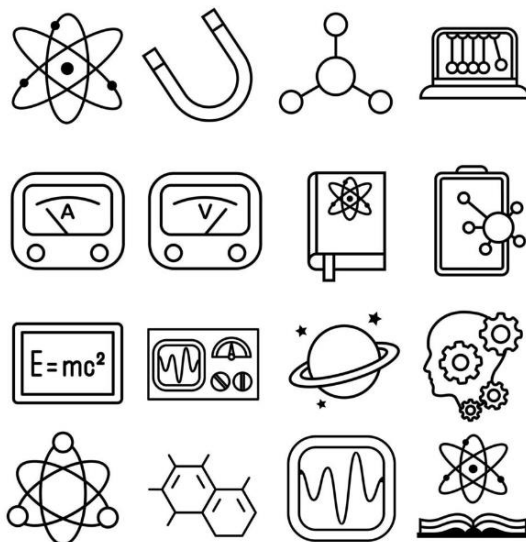
Den studerande

- gör kostnads- och lönsamhetsjämförelser
- drar slutsatser utifrån kostnads- och lönsamhetsjämförelserna.

Kunnande i matematik och naturvetenskap, 6 kp

6. Fysik och kemi, valbar**Det här gör vi i kursen:**

- Värme
- Vad är värme och temperatur
- Bränslen
- Värmeutvidgning
- Specifik värmekapacitet
- Specifik smältvärme
- Specifik ångbildningsvärme
- periodiska systemet
- namn på kemiska föreningar
- stökiometri (mol)

Valbara mål för kunnande, 3 kp**Att utföra experimentella mätningar och observationer av fysikaliska och kemiska fenomen**

Den studerande

- utför experimentella mätningar och observerar fenomen inom mekanik och energi samt lagbundenheter med hjälp av lämpliga metoder och redskap
- utför experimentella mätningar och observerar kemiska fenomen och lagbundenheter som berör syror och baser, oxidation och reduktion samt organisk kemi med hjälp av lämpliga metoder och redskap.

Hantering av experimentella mätresultat och analys av observationer

Den studerande

- presenterar centrala mätresultat med tabeller och grafiska framställningar
- behandlar mätresultat med matematiska metoder och skapar modeller för observerade fenomen
- definierar eventuella felkällor i mätresultat och anger resultaten med lämplig noggrannhet
- bedömer tillförlitligheten hos mätresultat
- drar slutsatser utifrån mätresultat.

Kunnande om samhället och arbetsliv, 9 kp

7. Att verka i samhället och som medborgare, valbar

Det här gör vi i kursen:

- Vi bekantar oss med beslutsfattande i samhället och samhällspåverkan samt samhällsdiskussioner inom olika branscher
- Vi följer ekonomiska nyheter och diskuterar ekonomins betydelse i samhället och på arbetsmarknaden
- De grundläggande begreppen i samhällsekonomi kombineras med planering för din egen ekonomi

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att delta och påverka i samhället

Den studerande

- söker information om möjligheter till samhällelig påverkan
- följer det samhälleliga beslutsfattandet
- deltar i samhällelig påverkan.

Att bedöma branschens betydelse i samhället

Den studerande

- följer den samhälleliga diskussionen inom branschen
- bedömer branschens betydelse i samhället och dess framtidsutsikter.

Samhällsekonomins grunder och centrala aktörer

Den studerande

- följer de ekonomiska nyheterna
- förstår hur utvecklingen av den samhälleliga och ekonomiska situationen påverkar i allmänhet och i fråga om arbetsplatser och sysselsättning inom den egna branschen
- förstår samhällsekonomins grunder, grundläggande begrepp och centrala aktörer.

Kunnande om samhället och arbetsliv, 9 kp

8. Att verka i arbetslivet, valbar

Det här gör vi i kursen:

- Bekantar oss med arbetslivet genom besök till företag och gästföreläsare
- Arbetslivets spelregler
- Rättigheter och skyldigheter som arbetstagare och arbetsgivare
- Samarbets- och gemenskapsövningar
- Min bransch nationellt och internationellt
- Intervjusituationer

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att vara medlem i en arbetsgemenskap

Den studerande

- identifierar sin egen roll som medlem i arbetsgemenskapen
- arbetar i enlighet med arbetsplatsens verksamhetskultur
- följer och utvecklar de överenskomna verksamhetsätten.

Att fungera i olika interaktions- och grupsituationer i arbetslivet

Den studerande

- fungerar konstruktivt i olika interaktionssituationer i arbetslivet
- utvecklar sina interaktionsfärdigheter utifrån respons
- fungerar i grupsituationer enligt sin egen arbetsuppgift och arbetsplatsens verksamhetskultur
- använder ändamålsenlig psykologisk kunskap för att främja det egna och arbetsgemenskapens välbefinnande.

Att utreda arbetsuppgifterna inom branschen på den nationella och internationella arbetsmarknaden

Den studerande

- söker självständigt information om arbetsplatser inom den egna branschen på den nationella och den internationella arbetsmarknaden
- hittar arbetsplatser som är lämpliga för hen själv på den nationella och den internationella arbetsmarknaden.

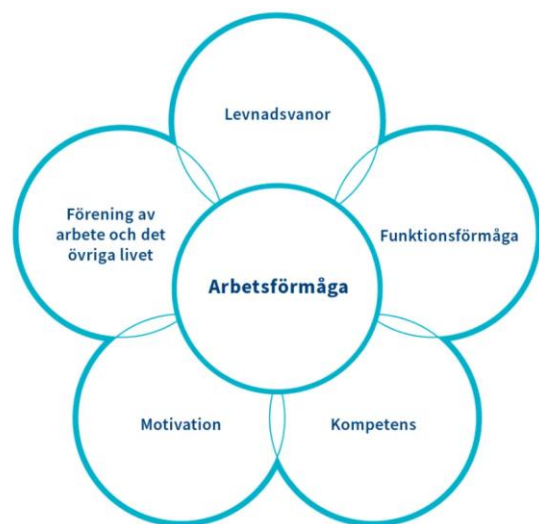
Kunnande om samhället och arbetsliv, 9 kp

9. Upprätthållande av arbetsförmåga och välbefinnande, valbar

Det här gör vi i kursen:

Syftet med kursen är att hjälpa er studerande att orka och att öka din studie- och arbetsförmåga genom stimulerande upplevelser av motion och idrott.

Mångsidiga motionsformer ger möjlighet till delaktighet, känsla av fysisk kapacitet och positiv stimulans.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att upprätthålla och främja arbetsförmågan och välbefinnandet genom motion

Den studerande

- följer, utvärderar och upprätthåller sin fysiska funktionsförmåga samt deltar aktivt i motionsituationer genom att främja principerna för rent spel
- tillämpar mångsidigt de motoriska grundfärdigheter och färdigheter i motionsgrenar som behövs för att motionera
- utvärderar välgrundat sin kapacitet och kraven på arbetsförmåga i förhållande till sin funktionsförmåga

Att främja gemenskapen i läroanstalten och de studerandes välbefinnande och delaktighet

Den studerande

- deltar aktivt som medlem i en studerandegrupp samt planerar och deltar i motions- och andra aktiviteter samt evenemang som de studerande ordnar på ett sätt som främjar välbefinnandet och delaktigheten

Kunnande om samhället och arbetsliv, 9 kp

10. Arbetsförmåga och välbefinnande, endast för idrottslinje - morgonträning

Det här gör vi i kursen:

- Deltagande i morgonträningar med Jakobstads Gymnasium.
- Upprätthåller sin fysiska funktionsförmåga och deltar aktivt i **morgonträningarna**
- Deltar aktivt som medlem i sin förenings aktiviteter

Bara för studerande som **antagits till idrottslinjens** samarbete för morgonträningar arrangerade av Jakobstads gymnasium.

- Detta kräver huvudidrottsgren och tävlingslicens
- Förutsätter ansökan och godkänt beslut om deltagande

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att upprätthålla och främja arbetsförmågan och välbefinnandet genom motion

Den studerande

- följer, utvärderar och upprätthåller sin fysiska funktionsförmåga samt deltar aktivt i motionsituationer genom att främja principerna för rent spel
- tillämpar mångsidigt de motoriska grundfärdigheter och färdigheter i motionsgrenar som behövs för att motionera
- utvärderar välgrundat sin kapacitet och kraven på arbetsförmåga i förhållande till sin funktionsförmåga

Att främja gemenskapen i läroanstalten och de studerandes välbefinnande och delaktighet

Den studerande

- deltar aktivt som medlem i en studerandegrupp samt planerar och deltar i motions- och andra aktiviteter samt evenemang som de studerande ordnar på ett sätt som främjar välbefinnandet och delaktigheten

Kunnande om samhället och arbetsliv, 9 kp

11. Tävlingsidrott och – evenemang, endast för idrottslinje - morgonträning

Det här gör vi i kursen:

- upprätthåller sin grundhälsa, fysiska funktionsförmåga och tävlingsberedskap genom **aktivt deltagande** i överenskomna grenspecifika **morgonträningarna**
- deltar aktivt som medlem i en idrottsförening, upprätthåller och främjar sin och det eventuella lagets prestations- och tävlingsförmåga, har tävlingslicens inom given idrott.
- deltar aktivt som medlem i en förening

Bara för studerande som **antagits till idrottslinjens** samarbete för morgonträningar arrangerade av Jakobstads gymnasium.

- Detta kräver huvudidrottsgren och tävlingslicens
- Förutsätter ansökan och godkänt beslut om deltagande

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att upprätthålla och främja arbetsförmågan och välbefinnandet genom motion

Den studerande

- följer, utvärderar och upprätthåller sin fysiska funktionsförmåga samt deltar aktivt i motionsituationer genom att främja principerna för rent spel
- tillämpar mångsidigt de motoriska grundfärdigheter och färdigheter i motionsgrenar som behövs för att motionera
- utvärderar välgrundat sin kapacitet och kraven på arbetsförmåga i förhållande till sin funktionsförmåga

Att främja gemenskapen i läroanstalten och de studerandes välbefinnande och delaktighet

Den studerande

- deltar aktivt som medlem i en studerandegrupp samt planerar och deltar i motions- och andra aktiviteter samt evenemang som de studerande ordnar på ett sätt som främjar välbefinnandet och delaktigheten

Kunnande om samhället och arbetsliv, 9 kp

12. Studerandekåren och arbetsförmåga, valbar för medlem i studerandekåren

Det här gör vi i kursen:

- upprätthåller aktivt sin fysiska funktionsförmåga och sitt välbefinnande, deltar aktivt i gemensamma evenemang och i motionsituationer
- främjar gemenskap och delaktigheten för egen del och inspirerar gruppen, följer självständigt upp sin belastning och sitt välmående
- följer principerna för rent spel och använder mångsidigt motoriska grundfärdigheter och den ergonomin som behövs i arbetet
- deltar aktivt som medlem i studerandekåren på ett sätt som främjar delaktighet och välbefinnandet samt planerar och deltar i motions- och andra aktiviteter och evenemang som är riktade till de studerande

För studerande
som är
medlemmar i
studerandekåren.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Den studerande kan

- upprätthålla och främja sin arbetsförmåga och sitt välbefinnande med hjälp av delaktighet, gemenskap och motion
- främja välbefinnandet och delaktigheten i läroanstalten och för de studerande genom verksamhet inom utbildningen och i studerandekåren

Kunnande om samhället och arbetsliv, 9 kp

13. Hållbar utveckling, valbar

Det här gör vi i kursen:

- Principer för hållbar utveckling ekologisk, ekonomisk och socialt
- Vi tar upp de planetära gränserna och ser på olika sätt att minska vårt miljömässiga avtryck
- Hållbarhet privat och professionellt
- Produkters och tjänsters livscykel och cirkulärt tänk

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att bedöma hållbar utveckling

Den studerande

- bekantar sig med arbetsplatsens eller branschens verksamhet med tanke på hållbar utveckling
- bedömer faktorer som påverkar hållbar utveckling på arbetsplatsen eller inom branschen
- ger förslag i fråga om utvecklingsbehov gällande hållbar utveckling.

Planering av verksamhetsätt för hållbar utveckling

Den studerande

- fastställer mål för främjande av hållbar utveckling och lösning av problem på arbetsplatsen eller inom branschen
- väljer metoder och verksamhetsätt som främjar hållbar utveckling
- schemalägger uppgifter och fastställer resurser
- planerar det samarbete som behövs.

Att fungera som en aktiv aktör inom hållbar utveckling

Den studerande

- genomför verksamhetsätt för hållbar utveckling på arbetsplatsen eller inom branschen
- visar exempel inom hållbar utveckling och uppmuntrar andra att arbeta för hållbar utveckling
- informerar om behov av förändring i verksamhetsätten.

Att bedöma framgångarna i verksamhet för hållbar utveckling

Den studerande

- bedömer hur verksamhetsätten eller produkterna har förändrats på arbetsplatsen eller inom branschen
- presenterar utvecklingsbehov för främjande av hållbar utveckling i framtiden.

Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig yrkesutbildning)

14. Svenska STEG som andraspråk, valbar

Det här gör vi i kursen:

- Uttrycker och motiverar åsikter samt beaktar andra
- Förstå hur non-verbal kommunikation påverkar budskapet
- Genomgång av mötessituationer
- Begrepp och texter i den egna branschen
- Läsning och muntlig tolkning av olika typer av texter i dagstidningar och tidskrifter
- Diskussion utgående från tidningstexter
- Producerar text
- Läsning av skönlitteratur, kort och koncist referat

För studerande
med annat
modersmål än
svenska.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser svenska litteratur

Att tolka och producera olika texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar

Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig yrkesutbildning)

15. Verksamhet i digitala miljön STEG, valbar

Det här gör vi i kursen:

- Arbetar i olika digitala miljöer och nätverk
- Använder program i sitt arbete inom branschen
- Producerar digitalt material inom branschens nätverk
- Producerar material och följer anvisningar om upphovsrätt

För studerande
med annat
modersmål än
svenska.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att använda digitala miljöer och applikationer

Den studerande

- identifierar de sociala nätverk som är centrala för arbetet
- använder plattformar och tjänster för att arbeta gemensamt
- bygger upp en professionell identitet på nätet.

Att producera och dela digitala innehåll

Den studerande

- producerar och delar digitalt innehåll på ett ansvarsfullt sätt i yrkesrelaterade nätverk
- använder eller bearbetar innehåll och beaktar användar- och upphovsrättigheter.

Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp

16. Att verka i arbetslivet STEG, valbar

Det här gör vi i kursen:

- Bekantar oss med arbetslivet genom besök till företag och gästföreläsare
- Arbetslivets spelregler
- Rättigheter och skyldigheter som arbetstagare och arbetsgivare
- Samarbets- och gemenskapsövningar
- Min bransch nationellt och internationellt
- Intervjusituationer

För studerande med annat modersmål än svenska.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att vara medlem i en arbetsgemenskap

Den studerande

- identifierar sin egen roll som medlem i arbetsgemenskapen
- arbetar i enlighet med arbetsplatsens verksamhetskultur
- följer och utvecklar de överenskomna verksamhetsätten.

Att fungera i olika interaktions- och grupsituationer i arbetslivet

Den studerande

- fungerar konstruktivt i olika interaktionssituationer i arbetslivet
- utvecklar sina interaktionsfärdigheter utifrån respons
- fungerar i grupsituationer enligt sin egen arbetsuppgift och arbetsplatsens verksamhetskultur
- använder ändamålsenlig psykologisk kunskap för att främja det egna och arbetsgemenskapens välbefinnande.

Att utreda arbetsuppgifterna inom branschen på den nationella och internationella arbetsmarknaden

Den studerande

- söker självständigt information om arbetsplatser inom den egna branschen på den nationella och den internationella arbetsmarknaden
- hittar arbetsplatser som är lämpliga för hen själv på den nationella och den internationella arbetsmarknaden.

Kombistudier och tidigare studier

17. Kombistuderande, gymnasiekurser ersätter valbara GEM

- Läser du **HELkombi**, kryssa för endast detta val.

18. Kombistuderande, gymnasiekurser ersätter valbara GEM

- Läser du **kombi Matte**, kryssa för detta val **OCH ett till val**.

19. Erkänt kunnande från tidigare studier ersätter valbara GEM

- Har du fått tidigare påvisat kunnande ersatt, välj detta.
- Om du endast har en del av de valbara GEM-kurserna ersatta, välj ytterligare ett ämne.

